

Sporočilo za javnost
Ljubljana, 3. oktober 2018

Varstvo pred degradacijo okolja in podnebnimi spremembami je tudi v rokah posameznikov

Projekt Zagovorniki okolja bo približal okoljsko in novo prostorsko-gradbeno zakonodajo ljudem in z Zeleno svetovalnico vsakomur približal varstvo okolja ter urejanje prostora, pojasnjuje Senka Šifkovič Vrbica s Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij – PIC.

Varstvo zdravega življenjskega okolja je po Ustavi Republike Slovenije dolžnost države. Ker ta pogosto prednostno zadovoljuje gospodarske in družbene interese na račun okolja, pravni red (združenim) posameznikom priznava, da v postopkih varujejo življenjsko okolje, naravo ter prostor. »Vpliv vsakega posega v okolje na zdravje ljudi, biotsko raznovrstnost, tla, vodo, zrak in podnebje je treba kritično presojeti, da se prepreči njihov kumulativen uničujoč vpliv, ki ga doživljamo, prostor pa trajnostno urediti,« pravi Senka Šifkovič Vrbica s PIC in dodaja: »Projekt Zagovorniki okolja z Zeleno svetovalnico bo v pomoč vsem, ki želijo te omejene vrednote zaščititi.«

Varstvo okolja in urejanje prostora sta prepleteni področji, prostorsko načrtovanje je pravzaprav osrednje orodje varstva okolja ter uveljavljanja strateških namer in zavez države za trajnostni razvoj ter prehod v nizkoogljično družbo v prostoru. Proces urejanja prostora in načrtovanja, v katerih se odvija tudi varstvo okolja, so kompleksni, predpisi, ki urejajo varovalne režime ter postopke, pa številni in zato neobvladljivi – tako za strokovnjake, ki se strokovno ukvarjajo z varstvom okolja in urejanjem prostora, še toliko bolj za posameznika. »Ti pa so za dejansko varstvo okolja – posamično ali združeni v civilne iniciative ali nevladne organizacije – ključni v dejanski zaščiti okolja, narave, prostora pred pogosto trenutnimi, dolgoročno nepremišljenimi interesi kapitala,« pojasnjuje Senka Šifkovič Vrbica. Tako mednarodni kot nacionalni pravni red jim daje številne pravice in možnosti, da z ustreznimi pravnimi sredstvi preprečujejo dolgoročno za zdravje, okolje, naravo ter prostor škodljive oziroma nezakonite posege. Šifkovič Vrbica dodaja: »Za to pa je potrebno dobro poznati postopke in kdaj ter kako se lahko v njih uveljavljajo pravice varstva okolja.«

Posamezniki ali skupine posameznikov, ki jim ni vseeno, se ob tem pogosto počutijo nemočne. Kako naj svojo domačo okolico varujejo pred škodljivim posegom, izpusti, ki uničujejo zdravje, pridelke in naravo, kako naj aktivno prispevajo, da bo država izpolnila

podnebne zaveze? Številne nevladne organizacije po svetu in doma so pokazale, da je to mogoče, vendar je potrebno temeljno znanje, ki je neobhodno za aktiviranje, približati ljudem.

Ta trenutek se soočamo z novo ureditvijo prostorskega načrtovanja in dovoljevanja graditve, ki si prizadeva z združevanjem postopkov ter integriranjem presoj vplivov na okolje v enoten postopek predvsem investitorjem poenostaviti pridobivanje dovoljenj, sicer pa je zaradi kompleksnosti materije težko razumljiva. *»Tako prizadeti posamezniki kot civilne iniciative in nevladne organizacije s statusom delovanja v javnem interesu na področju varstva okolja, narave, urejanja prostora in varstva kulturne dediščine imajo v novih postopkih pomembno vlogo varuhov« in za to tudi ustrezna pravna sredstva,«* pravi Senka Šifkovič Vrbica. Ta pa bodo lahko argumentirano in v potrebni meri uporabljali le, če bodo vedeli, kako. *»Zato je zdaj primeren in skrajni čas, da se potrebno znanje približa vsakomur.«*

To je namen projekta Zagovorniki okolja, ki ga Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC in IPoP – Inštitut za politike prostora izvajata med aprilom 2018 ter januarjem 2019, projekt pa finančno podpirata Eko sklad in Ministrstvo za okolje in prostor. Projekt bo na spletu ponudil razumljive shematične prikaze postopkov tako državnega kot občinskega prostorskega načrtovanja in dovoljevanja graditve s postopki varstva okolja ter narave, pa tudi napotke, v kateri fazi in pod kakšnimi pogoji se lahko posameznik, civilna iniciativa ali nevladna organizacija s statusom delovanja v javnem interesu vključi v postopek ali uporabi pravna sredstva, če je to utemeljeno. Konec leta pa bo z delovanjem začela brezplačna Zelena svetovalnica, ki bo vsem, ki se na področju varstva okolja angažirajo, pomagala s konkretnimi napotki pri reševanju njihovih problemov in vprašanj. *»Razumevanje postopkov in možnosti bo dolgoročno prispevalo tudi k zmanjševanju konfliktov v prostoru, saj se bo oblikovalo več sodne prakse, ki oblikuje standarde varovanja pravic,«* sklene Senka Šifkovič Vrbica.

Dodatne informacije: Senka Šifkovič Vrbica, Pravno-informacijski center nevladnih organizacij (senka.sifkovic.vrbica@pic.si oz. 051 681 181).

EKO SKLAD

SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

*Projekt »Zagovorniki okolja« sofinancirata Eko sklad
in Ministrstvo za okolje in prostor
(iz sredstev Sklada za podnebne spremembe).*

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR